

Foto PRAVO – Jan Handrejch (4)

Také vila, v níž ve 20. a 30. letech minulého století žili manželé Benešovi, dnes patří Ruské federaci.

PRAŽSKOU BUBENČÍ

za příběhy prvorepublikových vil

O tom, že pražská Bubeneč je opravdu prestižní adresou, svědčí řada ambasad a rezidencí velvyslanců, které ve čtvrti sousedící s Hradčany a parkem Stromovka najdete. Ostatně zdejší vily, z nichž většina byla postavena za první republiky, svou rozlohou, architekturou i vybavením připomínají spíše zámky než rodinné domy.

Především za jejich historií jsme se připravili s Michalem Šedivým, dobrovolníkem organizace Open House Praha, která formou prohlídek popularizuje architekturu a veřejný prostor vůbec.

Do druhé poloviny 19. století byla Bubeneč jen zelenou plochou, na níž stály nanejvýš zemědělské usedlosti. Až po zbourání městských hradeb se díky poloze nedaleko centra, blízkosti železniční trati i přírody stala magnetem pro nejbohatší podnikatele mladého Československa.

Ti si doslova koukali do oken a vedli spolu čilý společenský život. Jejich byznys – ať už šlo o bankovníctví, stavitelství, či cukrovarnictví – prosperoval i zásluhou vzájemných kontaktů. Do osudu převážně židovských majitelů nešťastně zasáhla druhá světová válka. Ani po jejím skončení se však

kvůli Benešovým dekretům a následnému nástupu komunistů k moci nemohli vrátit. Ve vilách se tak natrvalo zabydly zastupitelské úřady či státní instituce.

Gigantické rozměry

První, u níž se zastavujeme, je jedna z vil Isidora Petschka (1854–1919) postavená na sklonku 19. století. Zakladatel pražské větve rodiny a jeden z nejbohatších podnikatelů na území Čech ji koupil v roce 1913 a do druhé poloviny dvacátých let 20. století ji užívali jeho synové. Na vedlejší parcele si postavil sídlo Isidorův syn Otto.

V současnosti vila slouží jako rezidence velvyslanců USA a jeden z nich Norman Eisen, který v Praze působil v letech 2011 až 2014, o ní napsal knihu s názvem Poslední

palác. Jak říká Michal Šedivý, Petschkovi si skutečně nechávali stavět vily gigantických rozměrů, které jsou srovnatelné se stavební činností aristokracie v 17. a 18. století. A zdaleka nešlo jen o rozlehlost. Domy překypovaly nevídaným vybavením připomínajícím styl francouzské buržoazie za doby Ludvíka XVI.

Zatímco přízemí zpravidla zabíraly společenské místnosti jako jídelny a salony, v prvním patře se nacházely byty jednotlivých členů rodiny. Patřila k nim vždy koupelna a někdy i tělocvična. „Vlastní koupelny přitom ještě v 60. letech minulého století neměla téměř polovina bytů na Žižkově,” připomíná náš průvodce. V suterénu dnešní rezidence amerického velvyslance byl postaven i krytý bazén, který však rodina téměř nevyužívala.

Luxus, který si Petschkovi dopřávali, podle Michala Šedivého nepramenil ani tak z toho, že by byli zhyčkaní, ale vnímali ho jako investici. Jenže nástup nacistů, před kterými je včas varoval další z Isidorových synů Paul působící v Německu, jim udělal čáru přes rozpočet. Nakonec byli rádi, když si šedesát členů rodiny útekem z republiky v privátně zapraveném vlaku zachránilo život.

Než Petschkovi uprchli

„Pražská“ část této židovské rodiny původem z Kolína dopadla lépe než ta ústecká, která své podnikání soustředila téměř výlučně do hnědouhelných dolů a na rozdíl od větve pražské se jim je nepodařilo před válkou prodat. Pražští Petschkové si s sebou do exilu v zámoří či Velké Británii vzali i mnohé vzácné gobelíny a obrazy. Pro své vily ovšem kupce nenašli – jednoduše neexistoval nikdo, kdo by na ně měl. „Myslím, že například ke smrti Otto Petschka (†52) na srdeční selhání přispělo i vědomí, kolik peněz přišlo vniveč,“ říká Michal Šedivý.

Mezitím ovšem rozvětvená rodina stihla zanechat výraznou stopu nejen v českoslo-

Historie „cukrovarnické“ vily je podrobně zpracována na stránkách norské ambasády.

venském byznysu, ale i v architektuře. Kromě bubenečských rezidencí se jedná například o Petschkův palác nacházející se jen pár set metrů od Václavského náměstí směrem k hlavnímu nádraží. Architekt Max Spielmann (1881–1970), rovněž židovského původu, ho postavil na počátku dvacátých let 20. století v novoklasicistním stylu jako moderně zařízenou budovu Bankovního domu Petschek a spol.

V letech 1939 až 1945 objekt neblaze proslul coby sídlo gestapa, takzvaná Pečkárna. Vraťme se ale do Bubenče. I Ottova vila, kterou také navrhl Spielmann, sloužila nacistům a na konci války v ní krátce pobývali Rusové. Nestihli ji poničit, takže prezident Edvard Beneš mohl nedotčený objekt nabídnout jako rezidenci Američanům.

Petschkovi, byť Židé, byli v rámci jednoho z prvních Benešových dekretů „potres-

PR0305

SPA RESORT LIBVERDA

REGENERACE TĚLA I DUCHA V JIZERSKÝCH HORÁCH

WELLNESS & RELAX

2/3 nocí | **od 3.340 Kč**

Ubytování, polopenze, masáž, koupel, káva a zákusek

SENIORSKÝ POBYT

6 nocí | **od 7.910 Kč**

Ubytování, polopenze, vstupní lékařská konzultace, 10 procedur, káva a zákusek

KOMPLEXNÍ LÁZEŇSKÁ KÚRA

min. 7 nocí | **od 12.740 Kč**

Ubytování, polopenze, vstupní lékařská konzultace, 3 procedury denně

+420 482 368 100-102 | info@lazne-libverda.cz | www.lazne-libverda.cz

AKCE DO 31. 5. 2022 – VYBERTE SI VÝHODU

3CHODOVÉ MENU ZDARMA

– platí pro pobytové balíčky na min. 7 nocí

ZAPŮJČENÍ KOLA ZDARMA

– při pobytu na min. 2 noci kolo na celý den zdarma

VÝLET PO JIZERKÁCH

– při pobytu na min. 2 noci vám ukážeme krásy okolí

MINIGOLF ZDARMA

– minigolf na 1 hod při pobytu na min. 1 noc

Při předložení vouchery
KÁVA ZDARMA
CNC

Bývalý dům Isidora Petschka je součástí areálu Velvyslanectví USA.

Michal Šedivý z Open House Praha

táni“ za to, že kromě jiných jazyků používali němčinu, takže jim stát vilu zabavil. Američané se ale zasloužili o to, že křivda byla ještě za minulého režimu finančně vykompenzována. Nutno ovšem dodat, že se jedná o ojedinělý případ.

Lannova vila

Konfiskace majetku se jevila o to nespravedlivěji, že Petschkovi ještě před druhou světovou válkou propustili německé zaměstnance, aby dali najevo solidaritu s Československem, kterému rovněž posílali vysoké částky na obranu.

Jen o pár set metrů dál stojí další ze tří největších „petschkovských“ vil, která patřila Mitzi Gellertové, rozené Petschkové. Podle Spielmannova návrhu byla dokončena v roce 1930 v pseudobarokním stylu. Za komunismu sloužila čínské ambasádě a po rekonstrukci ji začíná využívat Památník národního písemnictví a bude přístupna veřejnosti.

Cestou k další rodinné rezidenci uděláme odbočku o několik desítek let hlouběji do minulosti. Procházíme totiž kolem no-

vorenesanční Lannovy vily ze 70. let 19. století, která je nejstarší rezidencí tohoto typu v Bubenči. Nechal si ji postavit Vojtěch Lanna mladší, který se podílel mimo jiné na stavbě železnice v českých zemích. Dnes v ní sídlí jedno z pracovišť Akademie věd ČR a kavárna.

Kotěrova Bianca

Cestou do Stromovky narazíme ještě na vilu Bianca navrženou v roce 1909 Janem Kotěrou pro Ottu Bondyho, podnikatele ve strojírenství. Jeho otec Bohumil, poslanec zemského sněmu a první neněmecký předseda pražské obchodní komory, se zasloužil o to, že se v Praze v roce 1891 konala Jubilejní zemská výstava. On i jeho synové byli mecenáši umění a finančně podpořili vznik Umělecko-průmyslového muzea.

Od roku 1924 vilu vlastnil generální ředitel Škodových závodů v Plzni Karel Loevenstein se svou ženou Pavlou, rozenou Langhansovou, dcerou slavného portrétního fotografa Jana Nepomuka Langhansa.

V Biance, kde se dnes nachází rezidence chorvatského velvyslance, je navštěvovali příslušníci pražské smetánky a jednou hostili i prezidenta T. G. Masaryka. Loevenstein koupil pro Škodu i Avii, největší letkou firmu meziválečného Československa. „Svým způsobem měl štěstí, že zemřel ještě před začátkem války v roce 1938, jelikož i on byl židovského původu,“ říká průvodce.

Třetí největší vilu Petschkových – rovněž od architekta Spielmanna – najdeme na samém okraji Stromovky. Patřila Bedřichovi a stejně jako ta, kterou nechal postavit jeho bratr Otto, slouží zastupitelskému úřadu, v tomto případě Ruské federace. Pseudoba-

roční budovu uvnitř rozsáhlého areálu po válce prezident Beneš daroval Sovětskému svazu jako dík za osvobození. Co do rozlehlosti je srovnatelná s Místodržitelským letohrádkem z 19. století stojícím naproti.

Další vily Ruska

V majetku Ruské federace je také blízka vila Herberta Moritze Bondyho von Bondrop, velkopodnikatele s mědí, která byla podobně jako domy Petschkových konfiskována na základě Benešových dekretů v roce 1945. Rusům patří i někdejší vila židovského bankéře Maxe Kantora od Josefa Zasche. Po okupaci nacisty v ní bydlel státní tajemník Úřadu říšského protektora K. H. Frank, který zde hostil mimo jiné ministra propagandy Josepha Goebbelse.

Dům postavený v roce 1924 pro židovský pár Arnošta Brocka a jeho manželku Elsu zabavili nacisté v lednu 1941, po válce ho využívali diplomaté SSSR a donedávna v něm sídlila firma LUKOIL Prague. V blízkosti se nachází i několik domů spojených s o něco pozdější československou historií. Jeden z nich po roce 1945 obývala nejnámější oběť stalinských procesů Rudolf Slánský a hned vedle žil taktéž obviněný, avšak „pouze“ vězněný politik a ekonom Eugen Löbl.

Ve vile židovské rodiny Melicharových, spřízněné s cukrovarnickými magnáty Mandelíkovými, kde dnes žije norský velvyslanec, bylo za války sídlo vysokých úředníků nacistického režimu a až do roku 1964 v něm bydlel někdejší velvyslanec v SSSR a československý premiér Zdeněk Fierlinger se svou francouzskou manželkou.

Poblíž se nachází další objekt v majetku Ruské federace, bývalá vila Edvarda a Hany Benešových.

Markéta Mitrofanová

Festival Open House Praha

- Od 16. do 22. května proběhne v Praze festival, jehož návštěvníci si mohou o víkend zdarma prohlédnout více než sto objektů, z nichž většina je běžně nedostupná, mj. i zmíněná Lannova vila.
- Připraven je i doprovodný program, např. koncert na počest Jožeho Plečnika v chrámu Nejsvětějšího srdce páně na Vinohradech.
více informací na www.openhouse-praha.cz/festival-2022